Berlingske

Fredag | 29.03.2024 | 45 kr.

Per Stig Møller: DRs monopol gør Danmark til et fattigere land

24syv

KULTUR SIDE 14

Hvem skal afløse Mette Frederiksen, hvis hun får nyt job? Verian har spurgt danskerne

SAMFUND SIDE 8

Novo Nordisk Fonden møder kritik for at øge uddelinger til udlandet

BUSINESS SIDE 12

Løkke: Danmark vil kæmpe for at styrke Indien og Afrika i FN

Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen fortæller nu, hvad regeringen vil med den midlertidige danske plads i FNs Sikkerhedsråd, som ser ud til at blive virkelighed. Blandt andet vil Danmark støtte Afrika og Indien i deres kamp for permanente pladser i FNs øverste organ, ligesom regeringen vil forsvare de gældende internationale spilleregler i en tid udfordret af krige og kriser: »Fælles regler er vigtige, særligt for små nationer som os,« pointerer han.

SAMFUND SIDE 4 | OPINION SIDE 22

FOTO: LINDA KASTRUP

KULTUR SIDE 16

SØREN DAMM HAR BESØGT ISTEDGADES SIDSTE RIGTIGE VÆRTSHUSE

BERLINGSKE
1. SEKTION FREDAG 29. MARTS 2024

Udenrigsministeren: Her er, hvad vi vil med en dansk plads i FNs Sikkerhedsråd

KRONIK
Lars Løkke Rasmussen

> Rådet skal da følge med tiden. Derfor støtter vi fra dansk side, at Indien og det afrikanske kontinent får permanente pladser om bordet.

Et sted i New York sidder regeringsledere med simultantolkning i ørene. Lytter, debatterer og en gang imellem nikker de gensidigt til hinanden.

Enes om klima, om nødhjælp, om nedtrapning af krige. 193 lande. I samme rum. Det er ikke altid let. Men det er skridt i den rigtige retning.

Jeg er netop vendt hjem fra FNs hovedkontor i New York. 6. juni er der valg til FNs Sikkerhedsråd - og Danmark stiller op. Rådet har ansvar for international fred og sikkerhed. Intet mindre.

Det er noget af en opgave - og derfor er jeg så optaget af, at vi som en lille nation taler højt og tager ansvar. Her er mit bud på hvorfor:

I rummet i New York har fem lande en fast plads om bordet: USA, Rusland, Storbritannien, Frankrig og Kina. Sådan en plads får Danmark ikke - og dog. Bordet har ti ekstra pladser, som afsættes til nye lande på skift. Og her arbejder jeg og regeringen for, at Danmark skal vælges til en af de pladser ved valget 6. juni.

Det vil betyde, at vi i 2025 og 2026 bliver en del af FNs Sikkerhedsråd. Vores chancer er gode; vi har bred opbakning, og der er ingen modkandidater i den vestlige gruppe, vi stiller op i. Det hjælper jo altid på oddsene.

Men vi tager kampen om pladsen alvorligt. Sjældent har et løsningsorienteret organ som FN været vigtigere. Og samtidig udfordret af tidens krige og kriser.

Jeg er ikke naiv. FN kan næppe redde hele verden på én gang - men jeg har ambitioner om, at Danmark kan hjælpe den store organisation på vej. I fællesskab kan mindre stater påvirke stormagter.

Det har vi set med FN-afstemninger om Ruslands angreb på Ukraine og krigen mellem Hamas og Israel. Det så vi mandag, da gruppen af lande uden permanente pladser var penneførere på en resolution om øjeblikkelig våbenhvile i Gaza. Et gennembrud i Rådet.

I den forstand forholder jeg mig optimistisk og realistisk ligesom FNs tidligere generalsekretær, svenske Dag Hammarskjöld: »FN blev ikke skabt for at få os til himlen, men for at frelse os fra helvede«.

Verden, som den er

Som medlem af Sikkerhedsrådet skal Danmark blive ved med at arbejde for en bedre verden. Tættere på himlen, længere fra helvede. Vi skal forholde os til verden, som den er - og ikke som vi ville ønske, den var.

Sidst Danmark sad i Sikkerhedsrådet var i 2005 og 2006. Det var før finanskrise, før pandemi, før Ruslands invasion af Ukraine og før Hamas' terrorangreb på Israel.

Det var dengang en nyvalgt Angela Merkel gav hånd til Putin og lod russisk gas flyde gennem Vesteuropa. Dengang en måske lidt for godtroende statsminister drak øl med Putin i Tivoli. Stormagtsrivalisering var fortid. Sådan tænkte vi i hvert fald.

Selvfølgelig var der også krig og konflikt; der var terrorangrebet på tvillingetårnene, Irak-krigen og uro i Mellemøsten. Men problemerne var nok færre.

I Sikkerhedsrådet blev mange beslutninger truffet af de store lande med vetoret - dem med faste pladser om bordet. De kunne enes om mere, mens små lande som os havde mindre indflydelse.

Situationen er en anden i dag. Med spændinger mellem de faste medlemmer: USA, Storbritannien og Frankrig på den ene side (selvom de heller ikke altid er enige), og Rusland og Kina på den anden.

FN er handlingslammet, mener nogle. Men sådan ser jeg ikke på det. Netop fordi stormagterne er mere låst, er det nu, at små nationer som Danmark bør træde i karakter. Udfordre de vante magtmønstre.

De små lande har fået en synligere position. Siden 7. oktober er tre resolutioner vedtaget i Sikkerhedsrådet; den ene blev fremført af Malta, den anden af De Forenede Arabiske Emirater, den tredje af de ti valgte medlemmer i fællesskab. Altså, landene uden en permanent plads.

Lars Løkke Rasmussen, her på vej til New York, forholder sig »optimistisk og realistisk« ligesom FNs tidligere generalsekretær, svenske Dag Hammarskjöld, som han citerer for at sige: »FN blev ikke skabt for at få os til himlen, men for at frelse os fra helvede«. Foto: Linda Kastrup

Mindre nationer viser handlekraft. Danmark skal gøre det samme.

Vi har fire prioriteter:

1. Vi vil forsvare folkeretten, herunder den humanitære folkeret. Fælles regler er vigtige, særligt for små nationer som os.
2. Vi vil tilpasse Sikkerhedsrådets krisehåndtering til en ny geopolitisk virkelighed, hvor konflikter er komplekse, og hvor regionale organisationer skal løfte mere.
3. Vi vil sætte fokus på sammenhængen mellem klima, fred og sikkerhed. Klimaforandringer tvinger folk på flugt. Kampen om knappe ressourcer skærpes. Det bliver Sikkerhedsrådet nødt til at forholde sig til.
4. Vi vil arbejde for, at kvinder inddrages på lige fod med mænd i arbejdet med fred og sikkerhed. Det vil vi ikke kun, fordi det er det rigtige at gøre. Men fordi al erfaring viser, at fredsprocesser med kvinder involveret er mere succesfulde.

Sikkerhedsrådet er centrum for verdens værdikamp: Hvilken global orden vil vi orientere os efter? Den debat skal Danmark selvfølgelig tage del i.

FN af 1945

Når jeg mødes med kolleger uden for Europa, nævner de ofte, at FN ikke afspejler verden, som den ser ud i dag. Og ærligt talt: Jeg forstår dem godt.

På en måde hænger Sikkerhedsrådet fast i verden af 1945: Da FN blev skabt for tre generationer siden, var knap en ud af fire på jordkloden europæer. I dag er det en ud af syv. I 2050 er det en ud af ti. Alligevel har Europa to faste medlemmer - tre, hvis man tæller Rusland med - mens de afrikanske lande har nul. Indien, verdens folkerigeste land, har heller ingen fast plads. Det går ikke.

Rådet skal da følge med tiden. Derfor støtter vi fra dansk side, at Indien og det afrikanske kontinent får permanente pladser om bordet.

En anden indvending mod FNs Sikkerhedsråd er vetoretten. De fem faste medlemmer kan nedlægge veto og bremse en beslutning i Rådet.

Her må vi hellere få noget historisk kontekst for at forstå, hvorfor Rådets magtstruktur ser ud, som den gør: Under Anden Verdenskrig havde den amerikanske præsident, Franklin D. Roosevelt, ideen til en ny verdensorganisation. Han vendte den med sin britiske kollega, Winston Churchill. Sammen arbejdede de på det projekt, som nok virkede utopisk dér midt i krigen.

FNs forgænger - Folkeforbundet - havde fejlet, fordi der ikke var et sikkerhedsråd, mente Roosevelt. Den nye verdensorganisation skulle have et magtfuldt råd - og stormagter skulle have en særlig plads. Ellers ville de ikke engagere sig.

Datidens største magthavere gav derfor sig selv to privilieger: En permanent plads og retten til at nedlægge veto, når beslutninger gik imod deres egne interesser. Vetoretten har rigtig nok besværliggjort Sikkerhedsrådets beslutninger.

Rusland - og før det Sovjetunionen - har verdensrekorden: 156 gange har russerne blokeret. USA har nedlagt veto 91 gange. Og Kina gør i stigende grad brug af stormagtsprivilegiet. Det er for mange vetoer. Det kan vi godt blive enige om.

Men uden veto ville stormagterne formentlig vende FN ryggen og alligevel gøre, hvad de ville. Derfor mener jeg ikke, at vetoretten bør skrottes. Men Danmark har sammen med andre lande arbejdet hårdt for, at der skal mere til, så stormagter ikke bare nedlægger veto på stribe.

Det har haft reel indflydelse: Lande skal nu retfærdiggøre brug af veto i Generelforsamlingen. Og derfor er jeg heller ikke enig i, at FNs Sikkerhedsråd har mistet sin relevans. Husk, at det stadig er FN, vi vender os mod, når vi skal finde løsninger på store globale kriser.

Det er også FN, vi vender os mod, når vi skal have fakta på plads. Hvor stor er klimaudfordringen? Hvor mange piger går i skole? Der går ikke en dag uden en eller anden form for reference til verdensorganisationen.

Og det er stadig i FN, vi mødes. Om bordet i New York. Danmark vil som medlem af Sikkerhedsrådet blive ved med at arbejde for den fælles samtale, de fælles beslutninger. Som den amerikanske præsident John F. Kennedy sagde i sin indsættelsestale: »FN er vores sidste, bedste håb.«

Lars Løkke Rasmussen (M) er udenrigsminister og partiformand